

שיחת
התעוררות

ממרן רבינו הגאון
ר' שלמה קורח שליט"א

תשרי תשע"ד

מאמר כבודה של תורה

ברשות מרנן ורבנן שליט"א!

אקצר בדברים. כתוב ברמב"ם (פ"ז מתשובה הל"ב), ואל תאמר שאין התשובה אלא מעבירות שיש בהם מעשה כגון, זנות, גזל, וגניבה. אלא כשם שצריך לשוב מאלו כך צריך הוא לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מהן, מן הכעס ומן היראה ומן הקנאה ומן התחרות ומן ההיטול, ומן רדיפת הממון והכבוד, ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן, מן הכל צריך לחזור בתשובה.

וממשיך הרמב"ם ואומר, ואלו העוונות קשים מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שהאדם ישקע באלו קשה הוא לפרוש.

כתוב פה ברמב"ם דבר עצום, הנה אנחנו בני התורה חושבים שהרי אין אנחנו גונבים ואין אנחנו נואפים ואם כן במה יש לנו לשוב בתשובה. ועל זה כתוב ברמב"ם שהתשובה שצריך לעשות הוא מהדעות הרעות, מן הכעס, מן הקנאה, מן התאוה וכבוד, שודאי וודאי שאנחנו נגועים בזה. ואדרבה, אומר הרמב"ם אלו הם העברות שקשים יותר מן העוונות שיש בהם מעשה.

רבתי!

כמדומני שלציבור שלנו יש תשובה מיוחדת, צריכים אנחנו לעשות חשבון נפש אחרי שישם שנה שאנחנו פה בארץ מה הפסדנו, ומה קנינו, ומה אפשר להחזיר עטרה ליושנה. וכוונתי היא, כשאני רואה התבוללות נוראה בצניעות של הנשים, וכן קלות דעת אצל הבחורים כשאני משה את זה למה שראיתי בבחורתי בחו"ל זה ממש שמים וארץ. וזה מזכיר לי מה שהיה בחורבן בית ראשון, אלו שהיו בזמן בית שני רקדו ושמחו, אולם אלו שהיו בזמן בית ראשון שחיו וראו מה שהיה שם בכו, משום שהם עשו השוואה.

ובאמת בדורינו ישנו ריבוי תורה אדיר בעומק ובגדלות שלא היתה פעם ואין שום ספק בזה. פעם היתה עניות נוראה, עד כדי כך שהכרתי אנשים שממש לא היה להם מה לאכול, והגיעו עד כדי פת לחם. והרי לא נתנה תורה למלאכי השרת, וממילא למדו כפי הכוחות שהיה להם. אולם צריך לדעת שלעומת זאת היתה צניעות גדולה, היתה יראת שמים שהיה אפשר למשש אותה בידיים, לא סתם דרשות. היתה חמימות ויראת ה', פחד ה' היה על כל אחד ואחד. היה משמעות לגדולי התורה בצורה מוחלטת ללא פוצה פה ומצפצף.

זכורני, בילדותי כשהיינו משחקים בגולות, היה אחד מהילדים שהיה ממונה לראות אם עובר איזה רב (מארי), ומיד כשהיה עובר הרב, היה אומר אותו ילד הממונה, הנה מארי! הנה מארי! והיינו מיד מתפזרים מבושה שלא יראה אותנו משחקים. וזה היה אצל הילדים ועל אחת כמה וכמה אצל המבוגרים. איפה יש דברים כאלה היום.

כל אחד ואחד הכיר את מקומו. והחורבן היה כשהגענו לארץ, ואותם זדים הכניסו לאוהלים במכוון, כדי לגרום לחורבן גדולי תורה ופוסקי הלכות עם עמי ארצות ביחד באותו אוהל, ואז ממילא התפוררה כל יראת הכבוד מגדולי התורה, שהרי איתך ביחד ישנתי, איתך אכלתי, איתך עמדתי בתור לבקש פרוסת לחם עם מרגרינה. פוררו את כל הסמכויות שהיה לגדולי התורה.

ויסוד זה הוא יסוד חשוב מאד שבלעדיו הרס וחורבן!
ויסוד זה רואים בפרשה שאומרת (דברים פכ"ט פ"ט) "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם, נשיכם, שבטיכם, זקניכם, ושוטריכם, כל איש ישראל".
היה סדר, אומנם כולכם נצבים אבל קודם ראשיכם, שבטיכם, זקניכם- התלמידי חכמים, ורק אח"כ טפיכם, ונשיכם וכל איש ישראל.
ובאמת לאחר מכן (פי"א) נאמר, " לעברך בברית ה' אלוקיך וכו' ". בלשון פרטית. אמנם כולכם, אבל יש סדר קודם ראשי שבטיכם- זקני התורה ואח"כ כלל ישראל. אין דבר כזה כולם שוים, תמיד יש גדולים וקטנים.
וצריך מאד להזהר בזה שח"ו לא נכשל בזה, שאחד שחושב כך הוא עובר בלאו דאורי' מפורש של "ולא יהיה כקורח ועדתו", שהרי חטאם היה " כי כל העדה כולם קדושים, ובתוכם ה', ומדוע תתנשאו על קהל ה' " (במדבר טז, ג').
מדוע תתנשאו, למה אתם נשיאים, למה משה רבינו דוקא, הרי כולם שווים.
ואנחנו צריכים להחזיר את יראת הכבוד ואת הסמכות לגדולים שלנו, ובלי זה לא נקום ונתרומם.

השי"ת יעזור שנזכה להתרומם ונזכה להכתב בספר החיים ובספר הזכרון.

זיכוי הרבים בדורינו שהוא יסוד גדול בתשובה

ראיתי בספרו של מורי ורבי הגר"א קוטלר זצ"ל עיצה איך צריך להתנהג במצבינו היום שאנחנו שקועים כ"כ בעבירות. במה להתחיל, ואיך להתחיל בכדי להצליח. וכך הוא אומר, זיכוי הרבים. זהו העצה, והנקודה הראשונה של התשובה.

שהרי על ידי שאני עצמי מזכה את הרבים, ממילא על ידי זה זכות הרבים תלויה בי. והזכות של הרבים שבאה לי ע"י זיכוי הרבים מסייעתני גם אני לשפר את דרכי ואת מעשי. ובע"ה נזכה ונזכה איש את רעהו.

רבותי, אני רואה בכינוס גדול זה אות חיים על קיומה של תורה. על אף מה שעברנו, כל התלאות והנסיונות. על אף היוזמות לערטל אותנו מתורה. אתם אינכם יודעים מה היה לפני חמישים שנה, (ישנם רק חלק קטן שיודעים).

וזה מזכיר לי את היסוד של חטא העגל. שכשחטאו ישראל בעגל אמר הקב"ה למשה רבינו "הרף ממנו ואשמידם ואמחה את שמם, ואעשך לגוי עצום ורב ממנו" (דברים ט.י).

הבה נתאר לעצמינו, אילו באמת כך היה הדבר, כל הארבע מאות שנה שעברו, היו נמחקים. כל הנסיונות, כל הפלאים שהיו בקריעת ים סוף, הכל היה נמחק כלא היה.

עם ישראל היה צריך להתחיל הכל מחדש. ממשה רבינו היו צריכים להתחיל את עם ישראל. ואז כל יציאת מצרים, וכמוהו כל המצוות שהם קשורים בה, והם רבים. היו נמחקים כלא היו, הכל היה נמחק. עכ"כ רצה הקב"ה לעשות.

והתשובה היא, כן. "הרף ממני ואשמידם, ואמחה את שמם, ואעשך לגוי עצום ורב ממנו". וכל כך למה, שני יסודות למדים אנו מזה.

יסוד אחד הוא, היה כדאי לקב"ה למחוק הכל, ולקיים עם אחד על ידי משה רבינו. מאשר לקיים עם של עבדים, עם שזוכר בצלים ושומים, עם שמתנדנד באמונתו.

ומהו היתרון בזה, היתרון הוא שע"י זה יתחיל עם ישראל לצמוח מחדש אך ורק מכוח מצוותיו של השי"ת, שחי אך ורק עפ"י התוה"ק, ומכוח של תורה בלבד.

ממשה רבינו מקבל התורה יקום מחדש עם ישראל, לא באותם יסודות שהיו עד עכשיו. אלא מיסודות חדשים לגמרי שממנו יצמח כלל ישראל לתפארת. וזהו יסוד אחד.

יסוד שני הוא, מאדם אחד אפשר להקים עם גדול, לבד. עם ממשה רבינו אחד. עוד ארבע מאות שנה, עוד חמש מאות שנה נחכה. אבל העיקר שיקומו יסודות כאלו שיעמידו את התורה על תילה בלא שום שינויים.

ועל אחת כמה וכמה אשר היום ב"ה אנו זוכים, ויש לנו לא אחד, לא עשרות, ולא מאות, אלא אלפים אלפים שמעמידים ומקיימים את התורה הקדו' על אפם ועל חמתם של כל אלו שרצו לקעקע אותנו...

ובעה"י כאו"א מאיתנו יצמיח וינביט ויעמיד עוד ועוד רבבות של תופשי תורה, מקיימי מצוות, ומדקדקים על קלה כבחמורה. שיסוד הוא בדינו, תורה היא שלא תשתכח לעולם ולעולמי עולמים, ועל אף כל האינקוויזיציות והפוגרומים וכו' וכו', לא נשתכחה התורה מאבותינו מעולם.

וזהו יסוד חשוב בשביל כולנו, כאו"א אחראי להקמה מחדש של כלל ישראל, וזה מה שמתרחש היום למול עינינו, לאושרינו. וזכינו בכינוס גדול זה שבא להזכיר, להבליט, לתעד, ולתת תשובה, הנה תראו קמנו ונתעודד.

וכל יחיד ויחיד מחוייב ואחראי לקיום כלל ישראל. ואף אם כולם יברחו ח"ו, ובאמת ל"ע בורחים אלפים ורבבות, והתערובת ר"ל היא נוראית, ומליונים מליונים עזבו אותנו. אבל אותי זה לא מדאיג, משום שכמו שאמרנו הקמת התורה, והעמדת הדת על תילה אינה תלויה על כתפם של רבים, אלא תלויה היא על כל יחיד ויחיד מאיתנו. ועאכו"כ (כמו שאמרנו) היום, שכבר ב"ה יש לנו קבוצות גדולות של בני תורה בכל רחבי הארץ, אברכים, יראי השם באמת. עמלי תורה יומם ולילה. המדירים שינה מעיניהם עבור התוה"ק שהיא כל חיינו, שנא' "כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה".

בעה"י ע"י השליחות הזו שכאו"א הוא שליח בדורינו זה להעמדת התורה. וזהו זיכוי הרבים הגדול ביותר, וכמו שהזכרנו בשם מו"ר זצ"ל. יעזור השם ויתן לנו כוח גדול לעמוד איתנים על עומדינו, ולדחות ולקרוב כל אלו התועים. והקב"ה יראינו דעה בינה והשכל.

מאמר

יסוד שלישי בתשובה

ברצוני לדבר על יסוד בדיני התשובה. רגילים תמיד לדבר על ב' יסודות בתשובה, ושני מצבים בתשובה. האחד, עבירות שבין אדם לחבירו. והשני, עבירות שבין אדם למקום. אולם ישנו עוד יסוד גדול שצריכים אנו לחזור ולשננו תמיד. כתיב (דברים א.כז) "ותירגנו באהליכם, ותאמרו בשינאת ה' אותנו". ה' שונא אותנו. וזוהי עבירה בהשי"ת עצמו, זה לא בין אדם למקום, אלא בו ממש. וזהו דוגמא אחת. ובמלכים כתיב (ב. יז, ט) "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה'א". דברים על הקב"ה בעצמו, שהם לא נכונים ר"ל. כל אלו הפסוקים הם אינם בינו לבינינו, אלא על ה' עצמו כביכול. וזהו מהעבירות החמורות ביותר. ואם נגדיר זאת, הם לא עבירות בחפצא, כגון: לא קיימתי מצוה, חיללתי שבת וכו'. אלא ח"ו בהקב"ה עצמו ממש. יסוד זה הוא ברור, ואנו ר"ל אולי נתקלים בו בלא שימת לב. ובמשלי כתיב (יט. ג) "איוות אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף ליבו". האדם מתאונן: אוי מה הקב"ה עשה לי, למה קרה לי ככה. למה זה, ועל מה זה. והוא מטיח דברים, ומגלגל זאת על הקב"ה בכבודו ובעצמו ר"ל. וזהו דבר חמור יותר מכל העבירות. וזהו יסוד נורא שמפחיד ומבהיל לאומרו. והיסוד האדיר והנורא הזה מצינו בדברי הספורנו הקדו' (דברים לא. יז) עה"פ: "וחרה אפי וכו', ומצאהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה". הרמב"ן ושאר המפרשים מסבירים שכאן מתחרטים הם ומבקשים סליחה מהקב"ה. אולם הספורנו מסביר אחרת, [וכנראה משום שהוקשה לו, שאם הולך פסוק זה על בקשת הסליחה, א"כ מדוע כתוב לאחמ"כ "ואנוכי הסתר אסתיר פני מהם". ואם הם מבקשים סליחה ובאמת מתחרטים, ועל כי אין אלוך בקירבי מצאוני הרעות האלו, א"כ מדוע הקב"ה מסתיר פנים מהם. וע"כ פי' הספורנו פשט אחר], וכך הוא אומר: לא בשביל שסילק שכינתו מתוכינו עלה לנו כל הרעות הללו, לא בגלל שחטאנו, לא בגלל שעשינו מעשה רע, אלא בגלל שכל ההסתכלות שלהם היתה, שמפני מה באו לנו כל הצרות הללו, בגלל שאין אלוקים בקירבנו. הקב"ה (ח"ו) הוא זה שהפיל אותנו. אם הוא היה איתנו לא היינו חוטאים כלל, וממילא לא היו מגיעים לנו כל הרעות הרבות האלו. ואם כך אתם אומרים וחושבים, שכביכול כל הצרות הגיעו אליכם מפני שאין הקב"ה בתוכם, ממילא "ואנוכי הסתר אסתיר פני מהם".

שהרי באמת לא מפני שאין הקב"ה בתוכם באו אליכם כל הרעות הללו, אלא אתם סתם טופלים על בורא עולם. ואין זאת אלא מפני שאתם רק רוצים לנקות את עצמכם, וממילא נהיה מצב של הסתר פנים מהקב"ה.

וזהו היסוד השלישי בתשובה. לא על ה', אלא בה' ממש. ר"ל. ולפי זה נבוא להבין דברי הפסוק (דברים לב.יח) "צור ילדך תשי, ותשכח א-ל מחוללך". ומביא רש"י, ורבותינו דרשו כשבא להיטיב לכם אתם מכעיסין לפניו ומתישים כוחו מלהיטיב לכם.

כלומר, ישנו מצב שבו לא טוב לנו. ואנחנו מיד תולים זאת בהקב"ה, וממילא עי"ז אנו מתישים כוחם של פמליא של מעלה מלהיטיב לנו. וצריך לדעת שאנו אלו שהבאנו לזה, אין מה להתאונן על הקב"ה.

וכן כשבני ישראל ביקשו ממשה רבינו שיעתיר לפני הקב"ה, אמרו לו: תתפלל בעדינו, "כי דברנו בה' ובך" (במדבר כא.ז). לא נאמר כי חטאנו לה' ולך, אלא בה' ובך. חטאנו בה' עצמו, על הקב"ה בכבודו ובעצמו, לא על התורה, לא על הציוויים, אלא עליו ממש. וזהו כהיסוד שדיברנו.

וכן מבואר ברמב"ן (ע"ה"ת) ע"פ "ונוקב שם ה' מות יומת" (ויקרא כד.טז). וכך הוא כותב, גוי שבא על בת ישראל הוא פוסל לכהונה, והולד יהודי. ורבותינו מזהמים אותו. (ע"כ). למה, מה הוא עשה, הוא חטא בה'.

וזהו היסוד לחטא שאמרנו, יש חטא בין אדם לחבירו, ויש חטא בין אדם למקום. אולם ישנו חטא של זיהום המחשבה. וחטא זה של זיהום המחשבה הוא דבר מבהיל עד כמה חובה עלינו להתנקות מזה.

ובאמת פה כבר צריך לדעת מהי התשובה לחטא זה, דבשלמא בעבירות שיש בהם מעשה ישנה תשובת המשקל, עשית מעשה כזה, חטא כזה. תהפך את מעשיך. אולם כאן איך שייך להתנקות ולטהר את חטאי זוהמת המחשבה.

אולם הושע מגלה לנו מהי התשובה לחטאים כגון אלו: "קחו עמכם דברים, ושובו וכו', אימרו לה', ונשלמה פרים שפתינו" (יד.ג).

קחו עימכם דברים, הכל ע"י הדיבור. וזהו משום שאי אפשר להוציא מחשבה ע"י מעשה, אלא רק באמצעות דיבור. זהו התיקון והתשובה לזיהום המחשבה. אין דרך אחרת לטהר את עצמינו מחטא נורא שכזה - זוהמת המחשבה, אלא ע"י הדיבור "ונשלמה פרים שפתינו", תפילה. "ונשלמה פרים שפתינו". זוהי מטרתה של התפילה שלנו, תיקון המעשים, ותיקון זוהמת המחשבה, זוהי תשובת המשקל לחטא חמור זה.

תכתבו בספר החיים, ובספר הזיכרון ובספר מחילה וסליחה וכפרה.

לעילוי נשמת

ר' שמעון ב"ר סאלם מנחם (מניו) ז"ל
מרת דבורה יונה ב"ר דוד ע"ה

ת.ג.צ.ב.ה

יו"ל ע"י

מכון "שפתי מלך"

להוצאת דברי וכתבי רבותינו הקדו' זיע"א

ולהבל"ח שליט"א

054-8464670